

Olav Guttorm Myklebust in memoriam

29. november 2001 gikk professor dr. theol. O. G. Myklebust – grunnlegger av Egede Instituttet og *Norsk tidsskrift for misjon* – bort. Til gravferden i Oppsal kirke i Oslo hadde han selv valgt 2 Kor 9,15 som prekentekst: ”Gud være takk for sin usigelige gave”. Pastor Thorbjørn Holmås, Myklebusts nevø, holdt en gripende preken der han pekte på O.G.Myklebusts Kristus-grepethet. Hans lange tjeneste for kirke og misjon skjedde i takknemlighet for Kristi frelsesverk. Nå er det vi som vil uttrykke vår takknemlighet for den gave Myklebust selv var og for den tjeneste han fikk fullføre.

Med O.G. Myklebust er en betydningsfull skikkelse i norsk teologi gått bort. For dem som sto ham nær er det først og fremst personen Myklebust som minnes. Han var et gjennomført fint menneske, preget av en kristen og ekte menneskelig kulturtradisjon. Han var på samme tid den kunnskapsrike professoren og det elskverdige medmennesket, kombinert på en naturlig og personlig beskjedne måte.

O.G.Myklebust ble født i Bergen 24. juli 1905, og vokste opp i byen som han beholdt et spesielt forhold til hele sitt liv. Byen med sitt internasjonale og åpne drag preget ham. Det internasjonale perspektivet generelt og det personlige kall til misjonærtjeneste spesielt bar Myklebust med seg helt fra ungdomsårene. Da han i 1924 begynte på teologistudiet ved Det teologiske Menighetsfakultet, var det for å forberede seg til misjonærtjenesten. Allerede under studietiden markerte han sitt misjonsengasjement både ved vinklingen av studiet i retning misjon og Afrika, og ved praktisk arbeid for misjonen bl. a. som medarrangør ved det første landsungdomsstevne for misjon på Voss i 1926.

Etter fullførte studier giftet han seg med sin ungdoms kjærlighet, Gudrun f. Nilsen, som han levde sammen med i et langt og godt ekteskap inntil hun døde for noen år siden og etterlot et stort savn i Myklebusts liv. I 1930 ble han ordinert til misjonsprest og reiste kort tid etter til Sør-Afrika for Det Norske Misjonsselskap. Før han begynte på misjonærgjerningen, tok han diplomeksamen ved Natal University College. Han ble så plassert på den tradisjonsrike misjonsstasjonen Umpumulo, og ble allerede i 1933 rektor ved lærerskolen der. Hans dyktighet og initiativrikdom gav seg utslag i en rekke nye tiltak, bl. a. et nytt kapell, nye bygninger og et nytt tidsskrift. Afrikanernes holdning til Myklebust var preget av dyp respekt og kjærlighet som varte lenge etter at Myklebust var vendt tilbake til Norge.

Fra 1939 ble Myklebust den første lærer i misjonsvitenskap i full stilling i Norge, som adjunktstipendiat i kirkehistorie ved Menighetsfakultetet ”med særlig forpliktelse til å foredra misjonsfag”. Dermed kan en si at Myklebust var grunnleggeren av misjonsvitenskap som teologisk fagdisiplin i Norge. Etter 1939 forble han hele sitt yrkesaktive liv på Menighetsfakultetet, fra 1944 som lektor, fra 1946 som dosent og fra 1962 til 1973 som professor i et personlig, ekstraordinært professorat i misjonsvitenskap og religionsvitenskap.

Myklebusts interessefelt var bredt, men det var særlig til misjonsvitenskapen han viet sin store arbeidskapasitet. For ham var misjonsvitenskapen en teologisk disiplin som følger av kristendommens karakter av absolutt og universell ”misjonsreligion”, en disiplin som tar opp kirkens misjon som ”et selvstendig og sluttet forskningsfelt”. Hans store doktorarbeid fra 1955, *The Study of Missions in Theological Education*, er blitt et internasjonalt standardverk. Myklebusts faglige produksjon var stor. Blant de mest betydningsfulle verk er læreboken *Misjonskunnskap* fra 1976 og studiene om den norske pionérmisjonæren H.P.S. Schreuder fra 1980-tallet. Samleverket *Det store oppdrag* ble utgitt i 1988 med artikler fra en femtiårig forskningskarriere. I 1975 ble han æret ved sin 70-årsdag med festskriftet *Misjonskall og forskerglede*. Myklebust var selv en habil musiker, og hans sterke interesse for musikk viste seg bl. a. ved at han 90 år gammel utgav en betydelig bok om sin favorittkomponist Anton Bruckner!

Myklebusts initiativrikdom viste seg tidlig, men det var først etter krigen at han fikk virkeliggjøre mange av sine visjoner. I 1946 tok han initiativet til Egede Instituttet og var selv dets leder

fram til 1974. I 1947 grunnla han *Norsk tidsskrift for misjon* og var dets redaktør til 1974. Han var også sentral i opprettelsen både av Nordisk Institutt for Misjonsforskning og Ekumenisk Forskning (NIME) og International Association for Mission Studies (IAMS). Han ble da også æresmedlem i begge organisasjoner. I 1975 ble han Kommandør av St. Olavs Orden. Myklebust var medlem i flere vitenskapelige selskap og hadde mange viktige tillitsverv både nasjonalt og internasjonalt, for eksempel i Det Internasjonale Misjonsråd og Kirkenes Verdensråds Avdeling for misjon og evangelisering. Han deltok på en rekke internasjonale konferanser og fikk et verdensomspennende nett av venner og medarbeidere. Det er knapt noen eldre misjonsleder eller misjonsforsker i verden i dag som ikke kjente Myklebust personlig eller av navn. Hans internasjonale betydning kastet glans over både Menighetsfakultetet og norsk misjon.

Professor Myklebust var på mange områder forut for sin tid. I noen saker sto han med sin kirkelige posisjon nokså alene i det norske lavkirkelige misjonsmiljøet, og med sin økumeniske åpenhet i en viss kontrast til luthersk konfesjonalisme. Han kjempet hele sitt liv for misjonsfagets selvstendige plass i det teologiske studium, for integrasjon av misjon og kirke i en kirkelig misjon, for selvstendighet og stedegengjørelse av de unge kirker osv. I alt var han mild i formen, men visjonær og målrettet i sitt arbeid.

O.G.Myklebust fikk sin tjeneste i en epoke da både kirken og den kristne verdensmisjonen var i dyptgripende omforming. Han bestrebet seg på å være informert og formidle det "globale perspektiv" på de store spørsmålene. Han fremsto som vitenskapelig forsker, teologisk lærer og kristen leder med sterkt engasjement og dyp innsikt, alltid preget av Kristi tjenersinn. Myklebust har avsluttet sin store livsgjerning, men den vil leve videre i de mennesker han fikk prege og inspirere, gjennom de skrifter han publiserte, og gjennom de institusjoner og organisasjoner han var med å grunnlegge. I takknemlighet lyser vi fred over professor O.G.Myklebusts minne.

Tormod Engolviken

Jan-Martin Berentsen

At professor O.G.Myklebust skulle gå bort under planleggingen av NOTM nr.1, 2002, kan fortone seg som mer enn en tilfeldighet. Nummeret består saklig sett av to bolker – en om misjonærens livserfaring, en om misjonsvitenskapen som teologisk fag. Begge deler hører til kjerneområdet i det som tidsskriftets grunnlegger var opptatt av. Slik var det planlagt før vi visste om hans død.

Leif Gunnar Engedals artikkel, ”Møte med misjonærens livserfaring...”, trenger en spesiell kommentar. Bidraget er i omfang uvanlig langt. Mer enn en artikkel i vanlig forstand, er imidlertid bidraget en rapport fra et forskningsprosjekt omkring norske misjonærens livserfaring som ble gjennomført ved Institutt for Sjelesorg, Modum, i siste halvdel av 1990-årene. Som Engedal påpeker, er dette et område norsk misjonsforskning har beskjeftiget seg lite med. Rapporten er av den grunn meget verdifull. Den er samtidig særdeles viktig både for misjonsselskapene og for utdanningsinstitusjonene, og bør studeres i sammenheng. Derfor publiseres den også slik.

Artiklene om misjonsvitenskapen som teologisk fag har utgangspunkt i fjorårets NIME-konferanse, hvor dette var ett av temaene. Tre presentasjoner fra norsk side viste situasjonen her til lands. Med de omveltninger som i dag skjer innen høyere utdanning generelt og teologistudiet spesielt, med større utfordringer og trangere rammer, vil vi fra vårt ståsted ha oppmerksomheten spesielt rettet mot misjonsvitenskapens situasjon.

Jan-Martin Berentsen